

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 15
FEBRUARI 2019 BETREFFENDE HET JEUGDDELINQUENTIERECHT, WAT BETREFT DE
OPHEFFING VAN DE LEEFTIJDGRENSEN EN DE MOGELIJKHEID VAN ELEKTRONISCHE
MONITORING IN DE FASE VAN DE VOORLOPIGE RECHTSPLEGING EN OVERIGE
WIJZIGINGEN**

Samenvatting

In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met de lokale besturen. Met een ketenaanpak willen we oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en wordt geregeld welke partners aan een casuoverleg voor ketenaanpak kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een casuoverleg met toepassing van artikel 458ter Strafwetboek kan plaatsvinden.

Om tegemoet te komen aan de vraag vanuit de jeugdmagistratuur naar meer differentiatie in de instroom in de gemeenschapsinstellingen voorziet dit ontwerp van decreet in de decretale verankering van kortverblijf voor een periode van maximaal 14 dagen in een afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Aangezien de federale wetgever voor wat betreft verjaringstermijnen geen onderscheid maakt tussen minder- of meerderjarigen en de verjaringstermijnen uit het strafrecht blijven doorwerken in het jeugddelinquentierecht, wordt de maximale leeftijdsgrens voor het opleggen van reacties aan minderjarige verdachten en delictplegers en voor de uitvoering ervan opgeheven in het jeugddelinquentierecht, zodat de verjaringstermijnen daadwerkelijk ook bij minderjarige daders in acht worden genomen. Op die manier kunnen minderjarige daders eenmaal ze drieëntwintig jaar zijn, alsnog een reactie opgelegd krijgen voor het jeugddelict dat ze pleegden. Daarbij waakt de decreetgever erover dat de reacties steeds ten uitvoer worden gelegd op een wijze die is aangepast aan de leeftijd die de delictpleger heeft op het ogenblik van de tenuitvoerlegging, en die tevens garandeert dat jongeren gescheiden van volwassenen worden opgevangen, zoals vereist door het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en Richtlijn 2016/800 'betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure'.

Teneinde de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever dat elektronische monitoring ook in de fase van de voorlopige rechtspleging kan worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel. Een elektronische monitoring gaat steeds gepaard met begeleiding.

Met de terbeschikkingstelling krijgt de jeugdrechtbank een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben. Dit ontwerp van decreet voorziet dat de jeugdrechtbank onder strikte voorwaarden een sanctie van gesloten begeleiding of langdurige gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar afhankelijk van de strafmaat.

We maken ook de brug tussen het decreet jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving. Dit ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid van noodzakelijke gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving dat instaat voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring en de opvolging van de strafuitvoering indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving is tevens noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigheid.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

Probleemstelling en beleidsdoelstelling

Integrale en multidisciplinaire ketenaanpak voor de minderjarige en zijn gezin

In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar een versterkte lokale samenwerking tussen lokale, buurtgerichte actoren en welzijn en justitie. Vaak liggen de lokale context en een problematische leefsituatie aan de basis van een verhoogd risico op delinquent gedrag, maar ook het netwerk waarin jongeren zich bewegen of sociale media kunnen een rol spelen. Met een ketenaanpak waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met lokale besturen, willen we oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Het lokaal investeren in preventie om verdere escalatie te voorkomen, levert, ook in het kader van jeugddelinquentie of bij delinquent gedrag door jongvolwassenen of het risico hierop, duidelijke winst op.

Via projectsubsidie werden sinds 2022 al bestaande projecten versterkt of nieuwe projecten opgezet. Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en een decretale rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om subsidies te kunnen toekennen in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie.

Ook wordt bepaald welke partners aan een casusoverleg voor ketenaanpak kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een casusoverleg met toepassing van artikel 458ter Strafwetboek kan plaatsvinden.

Decretale verankering van kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling

Het experiment kortverblijf werd eind april 2020 opgezet in functie van twee duidelijke doelstellingen:

- Het verhogen van de instroommogelijkheden van de gemeenschapsinstellingen en het terugdringen van het aantal 'weigeringen inzake de zgn. 'bufferfeiten' en het gevoel van straffeloosheid;
- Het versterken en versnellen van noodzakelijke partnerschappen inzake beslissingen tot gesloten begeleiding. Door de beslissingslijnen aan te pakken, moet een gedifferentieerde aanpak op maat en een versnelde doorstroom met gepaste begeleiding in de context gerealiseerd worden.

Uit de evaluatie blijkt dat kortverblijf als zeer positief geëvalueerd wordt door de verschillende partners op het terrein. We zitten sinds de start in april 2020 intussen aan ongeveer 860 aanvragen. De doelrealisatie op de 2 centrale doelstellingen is duidelijk aantoonbaar.

Uit de permanente monitoring blijkt dat doorheen bepaalde piekperiodes (de differentiatie via kortverblijf in combinatie met het anticiperen op het aanhouden van deze piekmomenten) een efficiënte en noodzakelijke ingreep is in het vermijden van weigeringen en het anticiperen/opvangen van deze overdruk.

Ook inhoudelijk werd kortverblijf door alle betrokken actoren als zeer positief ervaren. Op niveau van het versterken en vereenvoudigen van beslissingen ervaren de partners het werken met herkenbare aanspreekpunten als een zeer grote vooruitgang. Het inzetten op vaste contacten en herkenbare referentiefiguren is een belangrijke meerwaarde.

Het koppelen aan een snel en inhoudelijk gedifferentieerd uitstroomtraject na veertien dagen (lopende maatregel, HCA-maatregel, ambulante maatregel, delictgerichte contextbegeleiding of positief project) wordt als een grote meerwaarde ervaren. De snelle beschikbaarheid met meerdere opties laat een besluitvorming op maat toe.

Door de decretale verankering van kortverblijf komen we tegemoet aan een legistische basis voor de vraag vanuit de jeugdmagistratuur naar meer differentiatie voor instroom in een gemeenschapsinstelling.

Legitieme redenen voor de opheffing van de huidige leeftijdsgrenzen

Een persoon die op minderjarige leeftijd, d.w.z. tussen zijn twaalfde en achttiende levensjaar, een jeugddelict pleegt kan overeenkomstig het decreet jeugddelinquentierecht een reactie opgelegd krijgen.

Het decreet jeugddelinquentierecht voorziet momenteel in de artikelen 6 en 28 in maximale leeftijdsgrenzen voor het opleggen en uitvoeren van reacties.

De reacties die aan verdachten en plegers van jeugddelicten kunnen worden opgelegd op, kunnen in beginsel niet langer duren dan tot de betrokkene de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt. Ook de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie neemt op dat moment een einde (artikel 6, eerste lid). De jeugdrechtbank kan in beginsel ook geen sanctie meer opleggen aan een persoon die inmiddels de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt (artikel 28).

De maximale leeftijdsgrens van drieëntwintig jaar voor het opleggen van een reactie geldt ook voor zogenaamde 'ogenblikkelijke' sancties, zoals de berisping en de (loutere) vaststelling dat geen sanctie dient te worden opgelegd gelet op wat als maatregel is uitgevoerd of doorlopen.

Artikel 6 voorziet momenteel in verschillende uitzonderingen op de principiële leeftijdsgrens van drieëntwintig jaar.

Het tweede lid van artikel 6 van het decreet Jeugddelinquentierecht, voorziet dat een minderjarige verdachte of delictpleger kan worden toevertrouwd aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis tot de minderjarige de volle leeftijd van achttien jaar bereikt. Deze maatregel of sanctie neemt uiterlijk een einde als de minderjarige negentien jaar wordt.

Daarnaast maakt het huidige artikel 6, eerste lid, van het decreet jeugddelinquentierecht een uitzondering voor de sanctie van de gesloten begeleiding van maximaal twee, vijf of zeven jaar, evenals voor de terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank, die uiterlijk een einde neemt op de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijftwintig respectievelijk vijfendertig jaar bereikt.

Dit ontwerp van decreet voorziet in de afschaffing van de maximale leeftijdsgrenzen voor het opleggen van reacties aan minderjarige delictplegers.

Zolang de verjaringstermijn niet is ingetreden moet een reactie op grond van het decreet jeugddelinquentierecht mogelijk zijn. Aangezien de federale wetgever voor wat betreft verjaringstermijnen geen onderscheid maakt tussen minder- of meerderjarigen en de rechtsleer aanneemt dat de verjaringstermijnen uit het strafrecht blijven doorwerken in het jeugddelinquentierecht, wordt de maximale leeftijdsgrens voor jeugddelicten afgeschaft in het jeugddelinquentierecht, zodat de verjaringstermijnen daadwerkelijk ook bij minderjarige daders in acht worden genomen. Op die manier kunnen minderjarige daders eenmaal ze boven drieëntwintig jaar zijn, alsnog een reactie opgelegd krijgen voor het jeugddelict dat ze pleegden.

Daarbij waakt de decreetgever erover dat de reacties steeds ten uitvoer worden gelegd op een wijze die is aangepast aan de leeftijd die de delictpleger heeft op het ogenblik van de tenuitvoerlegging, en die tevens garandeert dat minderjarigen gescheiden van volwassenen worden opgevangen, zoals vereist door het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en Richtlijn 2016/800 'betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure'.

- Om een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding van ambulante reacties of voorwaarden mogelijk te maken kan de jeugdrechter of de jeugdrechtbank, indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, bepalen dat de bevoegde dienst van de gemeenschappen toezicht houdt op de naleving ervan en de betrokkene daarin begeleidt.
- Indien een jongere de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens een gesloten begeleiding of op het moment dat een gesloten begeleiding wordt opgelegd, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding ten uitvoer wordt gelegd in een strafinrichting voor volwassenen, na een medisch-psychologisch onderzoek.
Een uitzondering wordt voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar zodat wordt gewaarborgd dat een traject tot vijftwintig jaar volledig in een aangepaste omgeving in een gemeenschapsinstelling kan worden uitgevoerd.
- Hetzelfde geldt voor de reactie toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, na een psychiatrische expertise. Zodra verdachte of pleger van een jeugddelict de volle leeftijd van negentien jaar bereikt, wordt deze toevertrouwd aan een forensische psychiatrische inrichting voor volwassenen.

Vandaag past een maximale leeftijdsgrens niet meer binnen de doelstellingen van het (Vlaamse) jeugddelinquentierecht. Zo is het vaak noodzakelijk om, bij ernstige feiten, een jonge delinquent in de overgang van minder- naar meerderjarigheid of nog een hele tijd na de meerderjarigheid te begeleiden onder meer met oog op verantwoordelijkheid, herstel, recidivevermijding en het waarborgen van de rechten van slachtoffers.

Daarbij is ook de maatschappelijke context sterk geëvolueerd. De oorzaken van jeugddelinquentie zijn veel meer divers dan vroeger en de maatschappelijke en psychologische hulpverlening hebben een professionalisering doorgemaakt. De feiten zijn vaak ook ernstiger en de hulpverlening vermag meer, indien haar daartoe de tijd wordt gegund.

Een andere belangrijke evolutie sinds de negentiende eeuw betreft uiteraard de sterk verbeterde opsporings- en onderzoeksmethoden, die het mogelijk hebben gemaakt om vele jaren na de feiten alsnog een dader te identificeren. Een eeuw geleden werd geen rekening gehouden met het verstrijken van meerdere jaren tussen de feiten en identificatie van de dader, laat staan tussen de identificatie en het vonnis. Ook, wanneer de feiten pas worden ontdekt nadat de dader reeds meerderjarig is geworden, is het wenselijk alsnog maatregelen te kunnen opleggen om de schade te herstellen. Het vasthouden aan een maximale leeftijdsgrens staat het bereiken van deze ruimere doelstellingen in de weg.

Uit rechtsvergelijkend onderzoek uitgevoerd ter voorbereiding van dit ontwerp van decreet, dat betrekking had op Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Oostenrijk en Zweden, blijkt bovendien dat in geen enkel van de buitenlandse rechtsstelsels een maximale leeftijdsgrens wordt gesteld aan het opleggen en uitvoeren van reacties op delicten gepleegd door minderjarigen. In geen van de onderzochte rechtssystemen bestaat er een maximumleeftijd waarboven een delinquent niet meer kan worden gesanctioneerd voor als misdrijf omschreven feiten die hij heeft gepleegd als minderjarige. Het meest in het oog springende voorbeeld is Duitsland, waar tot vandaag geregeld hoogbejaarde personen worden veroordeeld door de jeugdrechtbank vanwege misdaden die zij hebben gepleegd tijdens de Tweede Wereldoorlog, bijvoorbeeld als bewaker in een concentratiekamp. We verwijzen ook naar oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid gepleegd door minderjarige Syriëstrijders die pas terugkeren als ze meerderjarig zijn, of een verkrachting waarvan pas jaren later aangifte van wordt gedaan door het slachtoffer.

Evenmin bestaat er een hogere rechtsnorm die België (of haar deelstaten) verplicht om in een dergelijke maximale leeftijdsgrens te voorzien.

Het opheffen van deze leeftijdsgrenzen is noodzakelijk om te vermijden dat een maatschappelijk antwoord uitblijft ten aanzien van (ernstige) misdrijven die nog niet verjaard zijn, om slachtoffers van minderjarige delictplegers te beschermen, én om discriminatie tegen te gaan tussen plegers van een jeugddelict onderling, op grond van de leeftijd die zij hebben op het ogenblik van het vonnis. Deze verschillende doelstellingen worden hieronder toegelicht.

Zolang de verjaring niet is ingetreden, moet een maatschappelijk antwoord op een jeugddelict mogelijk zijn

De openbare orde vereist dat, behoudens het intreden van de verjaring, op het plegen van een ernstig misdrijf een maatschappelijke reactie volgt. Zware misdrijven kennen in de regel een lange verjaringstermijn van tien, vijftien of twintig jaar (artikel 21 V.T.Sv.).

Bepaalde misdrijven zijn zelfs onverjaarbaar. Naast genocide, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid – waarvoor de onverjaarbaarheid een verdragsrechtelijke verplichting uitmaakt¹ – zijn een aantal seksuele misdrijven sinds kort onverjaarbaar indien zij gepleegd zijn op minderjarigen. Het gaat meer bepaald om voyeurisme, aanranding van de eerbaarheid en verkrachting, cyberkinderlokkerij ('grooming'), bederf van de jeugd en prostitutie, het vervaardigen en verdelen van kinderpornografisch materiaal, de verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht en mensenhandel het als doel de uitbuiting van prostitutie of andere vormen van seksuele uitbuiting.² Met de onverjaarbaarheid heeft de federale wetgever, enerzijds, de straffeloosheid van de daders van deze specifieke misdrijven willen bestrijden en, anderzijds, de bijzonder kwetsbare slachtoffers willen beschermen door hen voldoende tijd te geven om de feiten aan te klagen.³ Het was hierbij nooit de bedoeling een onderscheid in te voeren tussen minderjarige en meerderjarige daders. Gelet dat de verjaringstermijnen van het strafrecht doorwerken in het jeugddelinquentierecht moet zolang de verjaring niet is ingetreden een maatschappelijk antwoord op een jeugddelict mogelijk zijn.

Naar een betere rechtsbescherming van slachtoffers van jeugddelicten

Door niet langer toe te laten dat sanctionering automatisch onmogelijk wordt zodra de pleger van een jeugddelict een bepaalde leeftijd heeft bereikt, worden de rechten van de slachtoffers van dergelijke delicten beter gewaarborgd. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens verplicht de Verdragsstaten om hun rechtsonderhorigen te beschermen tegen gewelddadige misdrijven.⁴ Bij uitstek wanneer de slachtoffers minderjarig zijn, zie ook artikel 39 van het Kinderrechtenverdrag, dienen de Verdragsstaten hen daadwerkelijk te beschermen tegen ernstige aantastingen van hun persoonlijke integriteit, met name door te voorzien in effectieve reacties.⁵ In het bijzonder leidt het Hof uit de artikelen 3 en 8 van het EVRM een positieve verplichting af voor de Verdragsstaten om in een daadwerkelijk bestraffing van seksuele misdrijven te voorzien.⁶ Het Europees Hof eist dat het hoger belang van het kind in acht wordt genomen, alsook dat bijzondere aandacht uitgaat naar het recht op een menswaardig leven en op psychologische integriteit wanneer het kind slachtoffer is van geweld.⁷

Het is niet bestaanbaar met deze verdragsrechtelijke verplichtingen dat daders van ernstige feiten die nog minderjarig waren op het ogenblik van de feiten geen enkele reactie, zelfs geen berisping, meer opgelegd kunnen krijgen of moeten uitvoeren zodra zij de leeftijd van (in beginsel) drieëntwintig jaar bereiken.

Bovendien is het wenselijk de rechtspositie van slachtoffers van minderjarige delictplegers te verbeteren door het voor hen eenvoudiger te maken om de dader burgerrechtelijk

---

¹ Europees verdrag Europees Verdrag betreffende de niet-toepasselijkheid van verjaring terzake van misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven, gedaan te Straatsburg op 25 januari 1974, *UN Treaty Series* 2245, p. 307.

² Artikel 21bis, 2°, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door de wet van 14 november 2019 tot wijziging van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de afschaffing van de verjaring van ernstige seksuele misdrijven op minderjarigen betreft, *B.S.* 20 december 2019.

³ GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.3 en B.9.1.

⁴ Zie bv. EHRM, *T. t. Verenigd Koninkrijk*, 16 december 1999, § 97; *V. t. Verenigd Koninkrijk*, 16 december 1999, § 98 (en de aldaar aangehaalde rechtspraak).

⁵ Zie bv. EHRM, *M.G.C. t. Roemenië*, 15 maart 2016, § 56. Zie ook GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.10.4.

⁶ Zie bv. EHRM, *M.G.C. t. Roemenië*, 15 maart 2016, § 59. Zie ook GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.10.3.

⁷ Zie bv. EHRM, *M.G.C. t. Roemenië*, 15 maart 2016, § 56; *C.A.S. en C.S. t. Roemenië*, 20 maart 2012, § 82. Zie ook GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.10.4.

aansprakelijk te stellen. De huidige leeftijdsgrenzen hebben op dit vlak net een ontradend effect. De onmogelijkheid om ten aanzien van een minderjarige delictpleger die de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt nog een eenvoudige schuldigverklaring of een berisping uit te spreken brengt met zich mee dat het slachtoffer dat een schadevergoeding uit onrechtmatige daad wenst te vorderen zélf de volledige bewijslast draagt voor het aantonen van een fout. Dit ontmoedigt het slachtoffer om een burgerlijke vordering in te stellen. Het afschaffen van de leeftijdsgrenzen zal aldus het herstel van de schade bevorderen, één van de voornaamste doelstelling van het decreet jeugddelinquentierecht (artikel 3, § 1, 3°).

Leeftijdscriminatie tussen minderjarige verdachten en delictplegers onderling tegengaan

Voorts is de afschaffing van de maximale leeftijdsgrenzen eveneens nodig ter bescherming van de jeugdige dader en meer in het bijzonder om discriminatie op basis van leeftijd tussen minderjarige verdachten en delictplegers tegen te gegaan. Ten gevolge van de leeftijdsgrenzen worden jongere minderjarige delictplegers ongunstiger behandeld dan oudere minderjarige delictplegers. De minderjarige delictpleger wiens leeftijd op het ogenblik van de feiten dicht bij de meerderjarigheid ligt kijkt namelijk slechts aan tegen een korte periode waarin hem nog een reactie kan worden opgelegd die hij desgevallend ook daadwerkelijk zal moeten doorlopen, terwijl dit voor de jongere delictpleger precies een veel langere periode is. Abstractie makend van de mogelijkheid van uithandengeving, kan worden gesteld dat hoe dicht de minderjarige delictpleger zich bij zijn achttiende verjaardag bevindt op het ogenblik van de feiten, des te lager het risico voor hem is. Voor dit verschil in behandeling lijkt geen redelijke verantwoording te bestaan.

Uitbreiding toepassingsgebied elektronische monitoring

Teneinde de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever dat elektronische monitoring ook in de fase van de voorlopige rechtspleging kan worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel.

We verwijzen naar de voorbereidende werkzaamheden in functie van de uitvoering van elektronische monitoring, waarbij het ook de vraag en verwachting was van de jeugdmagistratuur om elektronische monitoring zoals alle andere reacties in het jeugddelinquentierecht ook mogelijk te maken in de fase van de voorbereidende rechtspleging. De elektronische monitoring moet steeds gepaard gaan met begeleiding.

Terbeschikkingstelling

Met de terbeschikkingstelling krijgt de jeugdrechtbank een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op het vermijden van mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben. Dit ontwerp van decreet voorziet in een uitbreiding ten opzichte van de huidige toepassingsmogelijkheden van terbeschikkingstelling in die zin dat de jeugdrechtbank onder strikte voorwaarden een sanctie van gesloten begeleiding of langdurige gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar.

De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste tien jaar voor feiten die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn een strafmaat tussen een correctionele hoofdgevangenisstraf van drie jaar en vijftien jaar opsluiting.

De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste vijftien jaar voor feiten die als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn strafbaar zijn met vijftien jaar opsluiting of meer.

Een terbeschikkingstelling is mogelijk voor zeer ernstige feiten, gekwalificeerd als terroristische misdrijven, ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en ernstige misdrijven tegen de integriteit van personen. De misdrijven tegen de integriteit van personen hebben de dood van het slachtoffer tot gevolg, kunnen blijf geven van onderliggend sadisme of zijn gepleegd ten aanzien van andere minderjarigen. Omwille van het hoge recidivegevaar kan ook bij ernstige seksuele feiten een terbeschikkingstelling opgelegd worden. Concreet wordt de mogelijkheid van terbeschikkingstelling voorzien voor genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en sexies Sw.), terroristische misdrijven (art. 137, 140, 141 Sw.), doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) ,slagen en verwondingen met de dood tot gevolg (art.401 Sw.), opzettelijk toedienen van schadelijke stoffen met de dood tot gevolg (art. 404 Sw.), foltering en onmenselijke behandeling (art. 417/2 en 417/3 Sw.), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.), ontvoering van een minderjarige met de dood tot gevolg (art. 428, §5 Sw.), mensenhandel met de dood tot gevolg (art. 433 octies Sw.), roofmoord (art. 475 Sw), brandstichting met de dood tot gevolg (art. 518, derde lid Sw.) en doodslag om vernieling te vergemakkelijken (art. 532 Sw.)

Brug met agentschap Justitie en Handhaving

We maken tenslotte de brug tussen het decreet jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving. Dit ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid van noodzakelijke gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving dat instaat voor de controle op het individuele uurrooster in het kader van elektronische monitoring en de opvolging van voorwaarden of ambulante reacties indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt.

Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving is tevens noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigheid.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren (JoKER)

Hierboven werd reeds uitgebreid aandacht besteed aan de probleemstellingen en beleidsdoelstellingen die aan de basis liggen van het voorgestelde wijzigingsdecreet. Deze wijzigingen hebben uiteraard ook een impact op kinderen en jongeren. De impact van deze wijzigingen werd bekeken voor de volgende doelgroepen:

- minderjarige verdachten en delictplegers vanaf 12 jaar;
- minderjarigen in de hoedanigheid van slachtoffer;
- potentiële minderjarige slachtoffers.

In het licht van het JoKER werd voor bovenvermelde doelgroepen de impact van volgende scenario's afgewogen:

1. Nuloptie: voorzetting van de bestaande toestand

Geen verankering in de regelgeving, de bestaande regelgeving blijft behouden

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) via de voorgestelde wijzigingen in dit voorontwerp van decreet

Opheffing leeftijdsgrens:

De opheffing van de leeftijdsgrens is erop gericht om een maatschappelijke reactie op een jeugddelict mogelijk te maken, zolang de verjaringstermijn voor een misdrijf niet is ingetreden.

Deze wijziging versterkt de positie van slachtoffers, waaronder minderjarige slachtoffers, in het bereiken van een effectieve vervolging van de dader én het instellen van burgerlijke vorderingen tegen de dader. Dit is een positieve evolutie voor jongeren, aangezien jongeren die slachtoffer worden van een delict niet steeds meteen willen of kunnen overgaan tot gerechtelijke stappen. Dit voorstel geeft hen de nodige tijd en rechtswaarborgen om effectief te kunnen handelen.

Tenslotte gaat de opheffing van de leeftijdsgrens een discriminatie tussen delictplegers onderling tegen doordat een jongere delictpleger anders voor een langere duur reacties kan opgelegd krijgen dan een oudere delictpleger. Door de afschaffing van de leeftijdsgrens komt de oudere delictpleger in aanmerking voor dezelfde vervolging en maatregelen als een jongere delictpleger. De mogelijkheid om te reageren wordt dus niet meer beperkt door het louter tijdstip van het plegen of de ontdekking van het delict.

De residentiële maatregelen opgelegd aan delictplegers die de leeftijd van drieëntwintig jaar reeds bereikt hebben, kunnen op beslissing van jeugdrechter of de jeugdrechtbank worden uitgevoerd in inrichtingen voor volwassenen na een medisch-psychologisch verslag. Een uitzondering wordt voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar zodat wordt gewaarborgd dat een lopend traject in een gemeenschapsinstelling tot vijfentwintig jaar in een aangepaste omgeving kan worden uitgevoerd.

Op deze manier blijven de gemeenschapsinstellingen voorbehouden voor jongeren tot vijfentwintig jaar en blijft dit een aangepaste omgeving voor de daar geplaatste jongeren, in overeenstemming met artikel 37 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Deze verbetering van de rechtspositie van zowel delictplegers als slachtoffers, wordt verkozen boven het behouden van de bestaande toestand.

Elektronische monitoring

De uitbreiding van de mogelijkheid om een elektronische monitoring op te leggen in de fase van de voorlopige rechtspleging heeft vooral een effect op de doelgroep van minderjarige verdachten.

We wijzen op de positieve effecten voor minderjarige verdachten. Er wordt een bijkomend instrument aangeboden voor re-integratie in de maatschappij en de jongere kan in de eigen context blijven. Daarnaast kan deze intensieve begeleiding en de bijhorende structuur reeds tijdens de voorlopige fase een grote pedagogische waarde hebben, waardoor een zwaardere maatregel ten gronde vermeden kan worden. De meerwaarde van elektronische monitoring in de voorlopige fase kan reeds gestaafd worden door cijfers uit Nederland, waar meer dan 96% van elektronische monitoring bij minderjarigen wordt opgelegd in de voorlopige fase.

Tenslotte wijzen we erop dat bij de uitrol en implementatie van elektronische monitoring in de pilootfase nauwgezet zal worden gemonitord voor welke feiten en doelgroep elektronische monitoring ingezet wordt. Ook zullen jongeren, ouders en gezinsleden door de gebruikersorganisaties periodiek bevraagd worden over de beleving en impact van elektronische monitoring.

Terbeschikkingstelling

De terbeschikkingstelling is een soms noodzakelijke maatregel, waarbij jongeren met een hoog risico op recidive na het einde van een gesloten begeleiding ten gronde nog een bijkomende reactie opgelegd krijgen ter bescherming van de maatschappij onder de vorm van voorwaarden, een ambulante sanctie, of een elektronische monitoring van maximaal zes maanden.

De mogelijkheid tot terbeschikkingstelling wordt beperkt tot zeer ernstige misdrijven met een zware maatschappelijke impact. Het doel van de maatregel is het voorzien van opvolging en begeleiding voor de minderjarige delictpleger en het beschermen van de maatschappij tegen toekomstige ernstige misdrijven. Deze dubbele doelstelling komt dus zowel de delictpleger ten goede, die langer kan opgevolgd en begeleid worden, als jongeren in de maatschappij, aangezien dit de kans vermindert dat zij slachtoffer worden van deze ernstige delicten.

Aan de bezorgheden van rechtszekerheid en proportionaliteit wordt tegemoetgekomen door een differentiatie in de mogelijke duur van de maatregel, afhankelijk van de strafmaat van het gepleegde delict.

De terbeschikkingstelling kan bovendien niet opgelegd worden zonder een voorafgaand maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek, dat erop gericht is de situatie te evalueren in functie van het recidiverisico, de persoonlijkheid, de omgeving en de maturiteitsgraad van de minderjarige delictpleger en omvat tevens een advies of verdere opvolging noodzakelijk is na het aflopen van de reactie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij.

Tenslotte wordt voorzien dat de uitvoering van de terbeschikkingstelling tijdens de uitvoering jaarlijks door de jeugdrechtbank wordt geëvalueerd na een geactualiseerd medisch psychologisch verslag met het oog op de handhaving, het wijzigen of het opheffen ervan.

Casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

De vraag naar de impact van casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kan beantwoord worden aan de hand van de doelstellingen van een ketenaanpak.

Een ketenaanpak jeugddelinquentie heeft als doel het plegen van delicten door minderjarigen te stoppen en recidive in de toekomst te voorkomen door het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige via een multidisciplinaire samenwerking, een doelgerichte informatiedoorstroming en een aanklampende regie.

De minderjarige en zijn gezin worden intensief betrokken en worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor het installeren of verstevigen van het sociaal

netwerk van de minderjarige en er wordt perspectief geboden binnen de verschillende leefdomeinen om het welzijn van de jongere en het hele gezin te bevorderen.

Uit ervaringen met multidisciplinaire samenwerking in het kader van een lokale ketenaanpak jeugddelinquentie, zoals KOMPAS+, blijkt dat door het bundelen van krachten van de verschillende organisaties en lokale besturen die betrokken zijn bij de minderjarige en zijn gezin de organisaties niet meer gelimiteerd zijn door hun eigen werkwijze en expertise, maar kan er meer en efficiënter resultaat bereikt worden dan wanneer er afzonderlijk, los van elkaar, zou gehandeld worden.

Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven en aanklappende vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden en behoeften van de minderjarige en zijn gezin, is een ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk. Aangezien gegevensuitwisseling binnen een casusoverleg georganiseerd binnen een ketenaanpak een impact heeft op het recht op privéleven, en meer bepaald op de privacy van betrokkenen, zal het ontwerp ter advies worden voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit en aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens.

De vraag of de impact niet te zwaar is, kan verder beantwoord worden aan de hand van de doelstellingen waarvoor een casusoverleg kan worden georganiseerd op grond van artikel 458 ter Sw. met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook een constructief traject voor de jongere en zijn gezin. Het spreekt voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, een positieve impact zal hebben op de jongere. Het doel is immers om de fysieke en psychische integriteit te beschermen zowel van de minderjarige en zijn gezin als van (mogelijk toekomstige) slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive. Tot slot zijn in het ontwerp van decreet voldoende waarborgen ingebouwd in die zin dat de finaliteit en de modaliteiten van casusoverleg worden afgebakend.

Er is een aanmeldingsfase waarbij wordt nagegaan of een minderjarige in aanmerking komt voor een ketenaanpak jeugddelinquentie en casusoverleg. Er is deelnamevrijheid en de rol en het spreekrecht van deelnemers wordt duidelijk afgebakend. Het feit dat er met consensus van alle deelnemers informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn gezin zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn gezin hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

Er wordt tenslotte expliciet voorzien dat een rapportageplicht van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een consulent van de sociale dienst kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg ketenaanpak, niet opnemen in zijn verslaggeving naar de jeugdrechter, indien hier geen consensus over bestaat. Dit biedt deelnemers de garantie dat deelnemers vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het traject van de minderjarige en zijn gezin.

Monitoring, evaluatie en participatie

Bij de opmaak van voorliggend ontwerp van decreet werden alle stakeholders nauw betrokken via het Raadgevend Comité en de opvolggroep Jeugddelinquentierecht, met ook vertegenwoordigers vanuit de jeugdadvocatuur, het Kinderrechtencommissariaat en de erkende cliëntorganisaties vzw Cachet en Ouderspunt om het jongeren- en ouderperspectief mee te nemen.

De monitoring en evaluatie van de voorgestelde wijzigingen gebeurt binnen de driejaarlijkse monitoring van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Specifiek voor de uitrol en implementatie van elektronische monitoring zal tijdens de pilootfase nauwgezet gemonitord worden voor welke feiten en doelgroep elektronische monitoring wordt ingezet. De beleving door jongeren en hun gezin van elektronische monitoring en begeleiding zal periodiek bevraagd worden door de gebruikersorganisaties.

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

De mogelijkheid tot het uitwisselen van persoonsgegevens binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie kan beschouwd worden als een maatregel die een impact heeft op het recht op privéleven. Deze maatregel streeft echter een legitiem doel na, met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook van de betrokkenen zelf. Het spreekt voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, ook een positieve impact zal hebben op de jongere.

De nadelen staan duidelijk in verhouding tot het nagestreefde doel. Doordat een geheimhoudingsplicht geldt met betrekking tot de uitgewisselde informatie, wordt de vertrouwelijkheid van de gedeelde persoonsgegevens gewaarborgd.

Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden van de minderjarige en zijn gezin, is een ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk. Aangezien het ontwerp van decreet een mogelijke impact heeft op het recht op privéleven, zal het ter advies aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens en de Gegevensbeschermingsautoriteit ter advies worden voorgelegd.

Er is in het ontwerp van decreet geen sprake van een verschillende behandeling van vergelijkbare situaties, of van een gelijke behandeling van wezenlijk verschillende situaties. Er is bijgevolg geen schending van het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

De voorliggende bepalingen hebben aan zich geen budgettaire impact. Het betreft bepalingen voor de noodzakelijke rechtsgronden in functie van samenwerking tussen actoren (ketenaanpak), gegevensdeling tussen actoren in het jeugddelinquentierecht en het mogelijk maken van verdere uitvoering van bepalingen die dienden aangepast in functie van de geplande uitvoering (terbeschikkingstelling, maximumleeftijdsgrens) alsook decretale basis voor een pilootfase inzake elektronische monitoring en de differentiatie in de gemeenschapsinstellingen (kortverblijf).

Toekomstige uitvoeringsbesluiten worden voorgelegd aan de financiële overheden.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Voorliggende decreet heeft geen bestuurlijke impact op provinciale besturen en op Brussel.

Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en een decretale rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om subsidies te kunnen toekennen in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie. Aan de lokale besturen wordt gevraagd om ketenaanpak jeugddelinquentie mee te ondersteunen bij de uitbouw ervan. De inzet kan lokaal afhankelijk zijn.

De overige wijzigingen hebben geen impact op de werking van de lokale besturen.

C. Totstandkomingsprocedure

Wetgevingsadvies

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/254 van 23 juni 2023.

Advies Raadgevend Comité agentschap Opgroeien en Opvolggroep Jeugddelinquentierecht

Bijgaand voorontwerp van decreet werd voorgelegd aan de leden van het Raadgevend Comité op 25 mei 2023 en aan de leden van de Opvolggroep Jeugddelinquentierecht op 19 april 2023.

JoKER-advies

Het JoKER-advies werd uitgebracht op 13 juni 2023.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 behoeft geen commentaar.

Artikel 2. Gelet dat elektronische monitoring ook een mogelijkheid wordt in de fase van de voorlopige rechtspleging wordt de verwijzing in artikel 29 opgeheven en wordt elektronische monitoring als definitie toegevoegd aan artikel 2 van het decreet jeugddelinquentierecht.

In punt 2° wordt voor de definiëring van een casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie uitdrukkelijk naar artikel 458ter Sw. verwezen. Indien in het decreet dus over casusoverleg wordt gesproken, is het van belang dit steeds in het kader van artikel 458ter Sw. te begrijpen. Meer toelichting omtrent dit casusoverleg wordt bij de betreffende artikelen zelf gegeven.

Daarnaast worden het agentschap Opgroeien regie en het agentschap Justitie en Handhaving en het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht gedefinieerd.

Artikel 3. In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar een versterkte lokale samenwerking tussen lokale, buurtgerichte actoren en welzijn en justitie. Vaak liggen de lokale context en een problematische leefsituatie aan de basis van een verhoogd risico op delinquent gedrag, maar ook het netwerk waarin jongeren zich bewegen of sociale media kunnen een rol spelen. Met een ketenaanpak waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met lokale besturen, willen we oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Het lokaal investeren in preventie om verdere escalatie te voorkomen, levert, ook in het kader van jeugddelinquentie of bij delinquent gedrag door jongvolwassenen of het risico hierop, duidelijke winst op. Via projectsubsidie werden sinds 2022 reeds bestaande projecten versterkt of nieuwe projecten opgezet.

Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een integrale ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en een decretale rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om subsidies te kunnen toekennen in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie.

In het met dit ontwerpdecreet nieuw ingevoegde hoofdstuk 4/1 wordt verder bepaald welke partners aan een casusoverleg voor ketenaanpak met toepassing van artikel 458ter Strafwetboek kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een overleg kan plaatsvinden.

Artikel 4. §1. De maximale leeftijdsgrenzen waarin artikel 6 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht voorzag voor het opleggen en uitvoeren van reacties op een jeugddelict worden opgeheven. Uiteraard blijven de verjaringstermijnen van het gemeen strafrecht van toepassing in het kader van jeugddelinquentie.

Ook voor het herstelrechtelijk aanbod en de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie worden de leeftijdsgrenzen opgeheven.

De maximale leeftijdsgrens voor het toevertrouwen aan een For-K blijft behouden op negentien jaar.

Paragraaf 2 voorziet dat, indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, de jeugdrechter of jeugdrechtbank kunnen bepalen dat de bevoegde dienst van de gemeenschappen toezicht houdt op de naleving van ambulante reacties of voorwaarden en de betrokkenen daarin kan begeleiden. Op die manier kan een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding worden gewaarborgd.

Hetzelfde geldt voor het VCET in kader van de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring.

In principe bepaalt federale overheid de opdrachten die de justitiehuisen of de bevoegde diensten van de gemeenschappen, uitoefenen in het kader van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen.

Vlaanderen kan in het kader van zijn impliciete bevoegden overeenkomstig artikel 10 van de Bijzondere Wet tot Hervorming der instellingen bepalen dat de justitiehuisen ook een opdracht hebben in het kader van jeugddelinquentie. De uitoefening van deze aanvullende impliciete bevoegdheden is noodzakelijk om een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding mogelijk te maken. De weerslag ervan op de bevoegdheid van de federale overheid is slechts marginaal

en leent zich tot een gedifferentieerde regeling aangezien de federale overheid nog steeds alle andere opdrachten van de justitiehuizen inzake de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen bepaalt. Deze regeling betreft enkel minderjarige verdachten en delictplegers die tussen de leeftijd van 12 en 18 een jeugddelict hebben gepleegd, maar waarvoor gelet op de leeftijd op het moment van de uitvoering van de reactie een leeftijdsadequate opvolging noodzakelijk wordt geacht door de jeugdrechter of jeugdrechtbank.

Artikel 5 regelt de mogelijkheid om jongeren gescheiden van volwassenen te kunnen opvangen, wat noodzakelijk is in het licht van artikel 37, c), van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en artikel 12 van Richtlijn 2016/800 'betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure'.

Paragraaf 3 heeft betrekking op de plaatsing in een gemeenschapsinstelling in de fase van de voorbereidende rechtspleging.

Indien de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter een gesloten begeleiding wenst op te leggen, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding ten uitvoer wordt gelegd in een strafinrichting voor volwassenen nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Ook wanneer de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding verder wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Dezelfde regeling geldt wanneer het toevertrouwen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling wordt opgelegd als een vervangende maatregel wegens het niet naleven van voorwaarden.

Paragraaf 4 voorziet dat eenzelfde scheiding mogelijk is in de fase ten gronde. Indien de jeugdrechtbank een minderjarige delictpleger nog een vrijheidsbenemende sanctie van gesloten begeleiding wil opleggen nadat deze de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechtbank na een medisch psychologisch verslag beslissen dat de gesloten begeleiding kan worden uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen.

Ook wanneer de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding verder wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Een uitzondering wordt voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar zodat wordt gewaarborgd dat een lopend traject in een gemeenschapsinstelling tot vijfentwintig jaar in een aangepaste omgeving kan worden uitgevoerd.

Dezelfde regeling geldt wanneer een gesloten begeleiding als een vervangende sanctie wordt opgelegd wegens niet naleven van een positief project, opgelegde voorwaarden of ambulante sanctie.

Indien de gesloten begeleiding (verder) wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, draagt de jeugdrechtbank het gerechtelijk dossier over aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank overeenkomstig de bepalingen van titel V van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

Paragraaf 5 voorziet eenzelfde scheiding tussen minderjarigen en volwassenen voor de reactie toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, na een psychiatrische expertise. Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar bereikt wanneer een verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis start of tijdens het verblijf, dan wordt de minderjarige verdachte of delictpleger toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.

Om uitvoering te kunnen geven aan paragrafen 3, 4 en 5 zal een samenwerkingsprotocol gesloten worden met de Federale Staat. Deze bepalingen zullen in werking treden op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsprotocol.

Artikel 6 voegt de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie waarbij de jongere en zijn gezin worden begeleid toe aan de limitatieve lijst van voorwaarden die het openbaar ministerie kan opleggen.

Artikel 7. Artikel 16 van het decreet jeugddelinquentierecht voorziet momenteel enkel in de verplichting het slachtoffer van een jeugddelict te informeren over de beslissing tot herziening van een maatregel of sanctie opgelegd door de jeugdrechter of jeugdrechtbank. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2022 voorziet de Vlaamse regering dat de dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen, indien deze is gevat en indien het slachtoffer voorafgaandelijk heeft aangegeven geïnformeerd te willen worden door deze dienst, zal instaan voor het bijstaan en informeren van het slachtoffer over de herziening van de maatregel of sanctie. Tijdens de operationalisering van de informatiestroom naar de dienst slachtofferonthaal is gebleken dat deze het slachtoffer natuurlijk enkel zinvol kan informeren over een herziening indien zij het slachtoffer ook geïnformeerd hebben over de initiële maatregel of sanctie die werd opgelegd. Dit zetten we nu recht. De dienst slachtofferonthaal indien ze gevat worden dient van bij aanvang van het traject van de minderjarige verdachte/dader de noodzakelijke informatie te ontvangen over de reactie die worden opgelegd en de eventuele slachtoffergerichte voorwaarden zodat ze het slachtoffer hierover terdege kunnen informeren. Deze informatie dient ook als houvast bij een eventuele latere herziening van de maatregel of sanctie in het traject van de minderjarige.

Door deze toevoeging wordt ook het informeren van het slachtoffer over de initiële maatregel of sanctie voorzien in het decreet.

Artikel 8. Punt 1 voorziet dat een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding als maatregel kan worden opgelegd.

Punt 2 voorziet in een nieuwe maatregel kortverblijf in een afdeling in de gemeenschapsinstellingen.

Het experiment kortverblijf werd in eind april 2020 opgezet in functie van twee duidelijke doelstellingen:

- Het verhogen van de instroommogelijkheden van de gemeenschapsinstellingen en het terugdringen van het aantal 'weigeringszaken' en het gevoel van straffeloosheid;
- Het versterken en versnellen van noodzakelijke partnerschappen inzake beslissingen tot gesloten begeleiding. Door de beslissingslijnen aan te pakken, moest een gedifferentieerde aanpak op maat en een versnelde doorstroom met gepaste begeleiding in de context gerealiseerd worden

Uit de evaluatie blijkt dat kortverblijf als zeer positief geëvalueerd wordt door de verschillende partners op het terrein. We zitten sinds de start in april 2020 intussen aan ongeveer 860 aanvragen. De doelrealisatie op de 2 centrale doelstellingen is duidelijk aantoonbaar.

Uit de permanente monitoring blijkt dat doorheen bepaalde piekperiodes (de differentiatie via kortverblijf in combinatie met het anticiperen op het aanhouden van deze piekmomenten) een efficiënte en noodzakelijke ingreep is in het vermijden van weigeringszaken en het anticiperen/opvangen van deze overdruk.

Ook inhoudelijk is de input voor de evaluatie positief. Op niveau van het versterken en vereenvoudigen van beslissingen ervaren de partners het werken met herkenbare aanspreekpunten als een zeer grote vooruitgang. Het inzetten op vaste contacten en herkenbare referentiefiguren is een belangrijke meerwaarde.

Door de decretale verankering van kortverblijf komen we tegemoet aan een legistische basis voor de vraag vanuit de jeugdmagistratuur naar meer differentiatie voor instroom in een gemeenschapsinstelling. De jeugdrechtbank krijgt op deze manier een bijkomende mogelijkheid om te differentiëren inzake de duur van geslotenheid. Ook voor de minderjarige wordt van bij aanvang duidelijkheid geboden in de duur van de sanctie.

Tijdens kort verblijf wordt ingezet op een snel en inhoudelijk gedifferentieerd uitstroomtraject (lopende maatregel, HCA-maatregel, ambulante maatregel, delictgerichte contextbegeleiding of positief project). De snelle beschikbaarheid met meerdere opties laat een besluitvorming op maat toe.

Kortverblijf kan ook als vervangende maatregel bij het niet-naleven van voorwaarden worden opgelegd.

Artikel 9 voorziet dat elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging na de initiële termijn van minimaal drie maanden maximaal éénmaal verlengd kan worden met een termijn van maximaal drie maanden na een gemotiveerde beslissing, waarbij de minderjarige verdachte, zijn ouders of zijn opvoedingsverantwoordelijken worden opgeroepen.

Artikel 10. Met punt 1 worden een elektronische monitoring en het toevertrouwen aan kortverblijf in een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen toegevoegd aan de mogelijkheden van een vervangende maatregel bij het niet-naleven van voorwaarden.

Met punt 2 wordt het deelnemen aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie waarbij de jongere en zijn gezin worden begeleid toegevoegd aan de niet-limitatieve lijst van voorwaarden die de jeugdrechter of jeugdrechtbank kan opleggen.

Artikel 17 van het decreet jeugddelinquentierecht voorziet dat van bij de aanvang van een gesloten begeleiding wordt voorzien in een opvolging na de gesloten begeleiding, die ook een

ondersteuning en begeleiding voor ouders of opvoedingsverantwoordelijken inhoudt. We verwijzen terzake naar de praktijk van de gedeelde trajecten tussen de gemeenschapsinstellingen en private partners, maar indien nodig moet ook een meer intensieve en aanklappende reactie zoals een delictgerichte contextbegeleiding of ketenaanpak jeugddelinquentie kunnen opgelegd worden. De gemeenschapsinstellingen zijn een vaste kernpartner in de ketenaanpak en kunnen voorafgaand aan de uitstroom van de jongere een casusoverleg initiëren samen met alle relevante partners om het verloop van zijn traject te bespreken alsook zijn verder re-integratieplan.

De ketenaanpak betekent in die zin ook de brug naar de leefomgeving van de jongere. In die realiteit van de leefomgeving van de jongere zijn natuurlijk ook andere elementen van belang als een voorwaarde voor een succesvolle re-integratie, zoals het naar school gaan, een opleiding volgen of het hebben van een zinvolle vrijetijdsbesteding. Deze kunnen steeds door de jeugdrechter als voorwaarde worden opgelegd. Voor wat betreft vrijetijdsbesteding kan hiervoor beroep gedaan worden op gespecialiseerde organisaties die bijvoorbeeld ontheemdingstochten/bootcamps- organiseren, ervaringsgerichte projecten en innovatieve projecten voor jongeren aanbieden, sportlessen aan jongeren uit achtergestelde buurten, etc.

Artikel 11 en 12 voorzien in de toevoeging van een nieuwe onderafdeling en maatregel voor het opleggen van een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding. Om de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever dat elektronische monitoring ook in de fase van de voorlopige rechtspleging kan worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel. We verwijzen naar de voorbereidende werkzaamheden in functie van de uitvoering van elektronische monitoring, waarbij het ook de vraag en verwachting was van de jeugd magistratuur om elektronische monitoring zoals alle andere reacties in het jeugddelinquentierecht ook mogelijk te maken in de fase van de voorbereidende rechtspleging.

Elektronische monitoring is uitgesloten voor volgende misdrijven: genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en quinquies Sw), terroristische misdrijven (art. 137, 138, 140, 141 Sw.) , doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) , opzettelijke slagen en verwondingen in intrafamiliale context (398 tot en met 404 SW juncto 410 SW), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.) en drugshandel.

Daarnaast voorzien we dat jeugdrechter bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening houdt met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen. Het spreekt voor zich dat elektronische monitoring niet is aangewezen in geval bepaalde delicten van thuis uit kunnen worden verdergezet, zoals intrafamiliaal geweld, drugshandel, etc.

De jeugdrechter kan in de gevallen waar een gesloten oriëntatie of gesloten begeleiding wordt overwogen een elektronische monitoring gepaard met begeleiding opleggen nadat de Sociale dienst Jeugdrechtbank de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting te maken waaruit blijkt dat elektronische monitoring uitvoerbaar is.

Tijdens deze selectiefase zal de sociale dienst niet alleen de technische en praktische uitvoerbaarheid van elektronische monitoring aftoetsen, maar ook de inhoudelijke uitvoerbaarheid van waarbij gepeild wordt naar de wenselijkheid (indicaties en tegenindicaties), mogelijkheden en haalbaarheid van elektronische monitoring en het individuele uurrooster, alsook naar de bereidheid tot medewerking van de ouders of opvoedingsverantwoordelijken.

De elektronische monitoring gaat steeds gepaard met begeleiding vanuit de sociale dienst. Bij de begeleiding van minderjarigen met elektronische monitoring staan gedragsverandering, het voorkomen van recidive, herstel en desistance voorop.

De maximumduur van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging bedraagt zes maanden, met name minimaal drie maanden éénmaal verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden.

De minimumduur van drie maanden is ingegeven door de kosten van de selectie voor kandidaten en plaatsing, maar ook voor de tijd die nodig is om elektronische monitoring een minimaal inhoudelijk effect te laten ressorteren voor de minderjarige.

Via een uitvoeringsbesluit zal uitvoering worden gegeven aan de elementen die de inhoudelijke en technische inschatting van de sociale dienst moet bevatten, alsook aan de modaliteiten voor controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.

Artikel 13 is de toevoeging van een nieuwe onderafdeling in functie van kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Artikel 14. De jeugdrechter kan op grond van dit artikel minderjarige verdachten toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, voor een periode van maximaal veertien dagen.

De voorwaarden vermeld in artikel 26, § 2, 1°, 2° en 3° en § 3, 1°, 2° en 3° zijn overeenkomstig van toepassing. Dit wil zeggen dat kortverblijf in principe enkel toegankelijk is voor minderjarige verdachten die veertien jaar waren op het ogenblik van het plegen van de feiten. Ook moeten de feiten waarvan ze verdacht worden van dien aard zijn dat ze aanleiding kunnen geven tot plaatsing in een gemeenschapsinstelling. Op de minimale leeftijdsvereiste van veertien jaar bestaat een uitzondering voor minderjarige verdachten en delictplegers die tussen twaalf en veertien jaar waren op het ogenblik van het plegen van de feiten. Ook deze jongeren kunnen aan kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling worden toevertrouwd mits hen een feit ten laste wordt gelegd dat, indien het gepleegd zou zijn geworden door een meerderjarige, een straf tot gevolg zou hebben van vijf tot tien jaar opsluiting of een zwaardere straf. Bovendien moet de jeugdrechter of jeugdrechtbank inschatten dat de openbare veiligheid in het gedrang is.

Tijdens kort verblijf wordt ingezet op een snel en inhoudelijk gedifferentieerd uitstroomtraject (lopende maatregel, HCA-maatregel, ambulante maatregel, delictgerichte contextbegeleiding of positief project). De snelle beschikbaarheid met meerdere opties laat een besluitvorming op maat toe.

Kortverblijf kan ook als vervangende reactie worden opgelegd.

Artikel 15 is een materiële rechtzetting. Niet alleen de ouders of opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige, maar ook de minderjarige en zijn advocaat alsook het openbaar ministerie, wanneer het dit wenst, worden gehoord nadat een oriëntatievoorstel werd uitgewerkt.

Artikel 16 betreft eveneens een materiële rechtzetting. De verwijzing naar gesloten oriëntatie is dubbelop met de volgende zin en wordt geschrapt.

Artikel 17. De maximale leeftijdsgrenzen waarin artikel 28 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht voorzag voor het opleggen van sancties, door te verwijzen naar artikel 6 van het decreet, worden opgeheven.

Artikel 18. Punt 1 voorziet dat een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding als sanctie kan worden opgelegd.

Punt 2 betreft de toevoeging van de sanctie kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, voor een periode van veertien dagen. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt opgeheven. De oriëntatie is immers inherent een onderzoeksmaatregel in de navorsingsfase.

Punt 3 betreft een materiële rechtzetting. Het woord maximaal wordt opgeheven conform artikel 36 van het decreet jeugddelinquentierecht. De gesloten begeleiding in de fase ten gronde betreft drie, zes of negen maanden.

Punt 4 betreft de opheffing van de gesloten oriëntatie in de verwijzing van de termijn van één maand als dertig dagen. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt immers opgeheven.

Punten 5 en 6 voorzien in de opheffing van de huidige bepalingen rond elektronische monitoring. Deze worden met dit ontwerp immers herwerkt in een nieuwe onderafdeling voor elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en de fase ten gronde.

Artikel 19, 20 en 21 voorzien dat een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding en kortverblijf in een gemeenschapsinstelling als vervangende sanctie kunnen worden opgelegd bij het niet-naleven van een positief project, een ambulante sanctie of voorwaarden.

Artikel 22 en 23 voorzien in de toevoeging van een nieuwe onderafdeling en nieuw artikel in functie van elektronische monitoring in de fase ten gronde.

De jeugdrechtbank kan in de gevallen waar een gesloten begeleiding wordt overwogen een elektronische monitoring gepaard met begeleiding opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting te maken waaruit blijkt dat elektronische monitoring uitvoerbaar is.

De elektronische monitoring zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden, een positief project, ambulante sanctie worden opgelegd.

Elektronische monitoring is uitgesloten voor volgende misdrijven:

genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en quinquies Sw), terroristische misdrijven (art. 137, 138, 140, 141 Sw.) , doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) , opzettelijke slagen en verwondingen in intrafamiliale context (398 tot en met 404 SW juncto 410 SW), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.) en drugshandel. Daarnaast voorzien we dat jeugdrechtbank bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening houdt met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige delictpleger op het verblijfsadres zal samenwonen. Het spreekt voor zich dat elektronische monitoring niet is aangewezen in geval bepaalde delicten van thuis uit kunnen worden verdergezet, zoals intrafamiliaal geweld, drugshandel, etc.

De duur van elektronische monitoring in de fase ten gronde bedraagt drie of zes maanden.

Artikel 24 en 25. Deze artikelen voegen kortverblijf voor een periode van veertien dagen in een afdeling in een gemeenschapsinstelling toe als sanctie. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt opgeheven. De oriëntatie is immers inherent een onderzoeksmaatregel in de navorsingsfase.

De jeugdrechtbank krijgt op deze manier een bijkomende mogelijkheid om te differentiëren inzake de duur van geslotenheid zonder daartoe te moeten herzien vanuit een gesloten begeleiding van drie, zes of negen maanden. Voor de minderjarige delictpleger wordt ook meteen duidelijkheid geboden in de duur van de sanctie.

Kortverblijf kan ook als vervangende sanctie bij niet-naleven van voorwaarden, een ambulante sanctie of positief project worden opgelegd.

Artikel 26. Met dit artikel wordt de verwijzing naar de procedure van een gesloten oriëntatie bij de gesloten begeleiding opgeheven. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt immers opgeheven wegens inherent een onderzoeksmaatregel in de navorsingsfase.

Artikel 27. Punt 1 betreft een louter materiële rechtzetting. Artikel 19, 1° van het decreet van 15 juli 2022 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen (hierna wijzigingsdecreet van 15 juli 2022) had als doel de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ mogelijk is, af te stemmen op de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is. Gelet dat de langdurige gesloten begeleiding een volwaardig alternatief is voor uithandengeving was het de intentie van de decreetgever om voor afstemming te zorgen tussen de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor beide sancties.

In de afstemming werd echter geen rekening gehouden met de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht. Deze wet werd in dezelfde week als het wijzigingsdecreet aangenomen in de commissie justitie van de Kamer en trad in werking op 1 juni 2022. Hoewel de omzetting naar de nieuwe bepalingen van het seksueel strafrecht strikt genomen is afgedekt door 107 van de wet betreffende het seksueel strafrecht waardoor alle verwijzingen naar de bepalingen in de oude artikelen van het strafwetboek geacht worden te verwijzen naar de nieuwe overeenkomstige bepalingen in

hoofdstuk 1 van titel VIII van Boek 2 van het Strafwetboek, werden hiertoe een aantal amendementen ingediend. Na nazicht blijkt dat de omzetting naar de nieuwe bepalingen van het seksueel strafrecht en de afstemming van de lijst van jeugddelicten niet volledig correct is gebeurd.

Concreet wordt met deze wijziging de verwijzing naar de opgeheven artikelen 373, 375, 376 en 379 van het Strafwetboek vervangen door de nieuwe overeenkomstige bepalingen opgenomen in boek 2, titel VIII, hoofdstuk I/1, van het Strafwetboek. Dezelfde wet heeft ook artikel 417ter en 417quater vernummerd tot respectievelijk 417/2 en 417/3. Ook dit wordt aangepast.

Punt 2 betreft de opheffing van de maximale leeftijdsgrens van vijftientig jaar voor de langdurige gesloten begeleiding. Zolang de verjaringstermijn niet is ingetreden, moet een reactie mogelijk zijn op grond van het decreet jeugddelinquentierecht, ook een langdurige gesloten begeleiding. Indien een jongere de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens een gesloten begeleiding of op het moment dat een gesloten begeleiding wordt opgelegd, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank beslissen dat een gesloten begeleiding ten uitvoer wordt gelegd in een strafinrichting voor volwassenen na een medisch-psychologisch onderzoek. Zoals vermeld wordt een uitzondering voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding, die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar, zodat wordt gewaarborgd dat een traject in een gemeenschapsinstelling tot vijftientig jaar volledig in een aangepaste omgeving kan worden uitgevoerd.

Punt 3. In artikel 37 § 4 wordt de lijst van jeugddelicten opgesomd die in aanmerking komen voor een sanctie van langdurige gesloten begeleiding voor minderjarigen tussen de 12 en 14 jaar en tussen 14 en 16 jaar. De decreetgever maakte daarbij de keuze om ook voor de minderjarigen onder de zestien jaar specifiek in te zetten op welbepaalde categorieën van ernstige maatschappijversturende misdrijven met een strafmaat van 10 jaar opsluiting of meer, met name oorlogs- en terroristische misdrijven, levensdelicten (inclusief roofmoord) en alle vormen van verkrachting.

Met de voorgestelde wijziging wordt de verwijzing naar de opgeheven artikelen 375 en 376 (verkrachting en verkrachting met verzwarende omstandigheden van het Strafwetboek vervangen door de nieuwe overeenkomstige bepalingen opgenomen in boek 2, titel VIII, hoofdstuk I/1, van het Strafwetboek en worden de poging tot doodslag en moord toegevoegd naar analogie met de basislijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor minderjarigen vanaf de leeftijd van 16 jaar mogelijk is.

Punt 4 betreft eveneens een louter materiële rechtzetting van de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding via versnelde procedure mogelijk is ingeval van recidive binnen de leeftijdscategorie van 16 tot 18 jaar. Concreet worden de poging tot doodslag en moord toegevoegd naar analogie met de basislijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is.

Met punt 5 wordt de huidige mogelijkheid van terbeschikkingstelling na een langdurige gesloten begeleiding opgeheven. Met artikel 28 en 29 van dit ontwerp wordt voorzien in een nieuw toepassingsgebied voor terbeschikkingstelling voor een limitatief aantal misdrijven na een gesloten begeleiding of na een langdurige gesloten begeleiding en na een medisch-psychologisch verslag.

Artikel 28 en 29 voorzien dat de jeugdrechtbank onder strikte voorwaarden een sanctie van (langdurige) gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar.

Hiermee krijgt de jeugdrechtbank een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op het vermijden van mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben.

Het doel van deze reactie is zowel het voorzien van een gepaste opvolging en begeleiding voor de minderjarige delictpleger als het beschermen van de maatschappij tegen toekomstige ernstige misdrijven.

Een terbeschikkingstelling de vorm aannemen van voorwaarden, een ambulante sanctie, of elektronische monitoring van maximaal zes maanden.

Een terbeschikkingstelling kan enkel worden uitgesproken wanneer cumulatief is voldaan aan Volgende voorwaarden zowel op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis door de jeugdrechtbank, als op het ogenblik van het verstrijken van de duur van de opgelegde sanctie.

- Vooreerst worden de strafrechtelijke kwalificaties limitatief opgesomd. Het gaat over zeer ernstige feiten, gekwalificeerd als terroristische misdrijven, ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en ernstige misdrijven tegen de integriteit van personen. De misdrijven tegen de integriteit van personen hebben de dood van het slachtoffer tot gevolg, kunnen blijf geven van onderliggend sadisme of zijn gepleegd ten aanzien van andere minderjarigen. Omwille van het hoge recidivegevaar kan ook bij ernstige seksuele feiten een terbeschikkingstelling opgelegd worden. Meer bepaald wordt de mogelijkheid van terbeschikkingstelling voorzien voor genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en sexies Sw), terroristische misdrijven (art. 137, 140, 141 Sw.), doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) ,slagen en verwondingen met de dood tot gevolg (art.401 Sw.) , opzettelijk toedienen van schadelijke stoffen met de dood tot gevolg (art. 404 Sw.), foltering en onmenselijke behandeling (art. 417/2 en 417/3 Sw.), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.), ontvoering van een minderjarige met de dood tot gevolg (art. 428, §5 Sw.), mensenhandel met de dood tot gevolg (art. 433 octies Sw.), roofmoord (art. 475 Sw), brandstichting met de dood tot gevolg (art. 518, derde lid Sw.) en doodslag om vernieling te vergemakkelijken (art. 532 Sw.)
- De jeugdrechtbank kan de terbeschikkingstelling ook enkel uitspreken op basis van een risicotaxatie via een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek van een multidisciplinair team dat uitdrukkelijk advies geeft over het recidiverisico en gevaar voor de samenleving, en gericht is op het evalueren van de persoonlijkheid, maturiteit en de sociale context van de minderjarige.

De terbeschikkingstelling neemt aanvang op het ogenblik dat de termijn van de sanctie van (langdurige) gesloten begeleiding verstreken is.

Er wordt voorzien in een differentiatie in de maximale duur van de terbeschikkingstelling. De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste tien jaar voor feiten die uit voorgaande lijst van misdrijven die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met een strafmaat tussen een correctionele hoofdgevangenisstraf van drie jaar en 15 jaar opsluiting.

De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste vijftien jaar voor feiten die als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn strafbaar zijn met 15 jaar opsluiting of meer.

De minderjarige wordt ter beschikking gesteld van de jeugdrechtbank tot hij de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt. De jeugdrechtbank kan in uitvoering van de terbeschikkingstelling de minderjarige delictpleger een ambulante sanctie of voorwaarden opleggen, een elektronische monitoring van maximaal zes maanden opleggen, desgevallend ter ondersteuning aan een ambulante sanctie of voorwaarden.

Gelet op de impact van de terbeschikkingstelling, verschijnt de minderjarige delictpleger uiterlijk binnen het jaar na de aanvang van de terbeschikkingstelling en vervolgens jaarlijks voor de jeugdrechtbank, op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand, met het oog op de handhaving, het wijzigen of het opheffen ervan.

De bevoegde dienst die instaat voor de uitvoering en opvolging van de terbeschikkingstelling, bezorgt hiertoe overeenkomstig artikel 16 van het decreet driemaandelijks een evaluatieverslag aan de jeugdrechtbank.

De uitvoering van de terbeschikkingstelling die werd opgelegd door de jeugdrechtbank neemt in elk geval een einde op het ogenblik dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar bereikt. Op dat ogenblik wordt de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling toevertrouwd aan de strafuitvoeringsrechtbank die in uitvoering hiervan een beroep kan doen op de uitvoeringsmodaliteiten van het gemeen strafrecht. De jeugdrechtbank kan een dossier van een terbeschikkingstelling enkel overdragen aan de strafuitvoeringsrechtbank op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand en waarin minstens opnieuw een advies wordt geformuleerd over de al dan niet aanwezigheid van de noodzaak aan een verdere opvolging van de betrokken minderjarige delictpleger met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de betrokken delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

Op het ogenblik dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt, is het de strafuitvoeringsrechtbank die bevoegd wordt voor de (verdere) uitvoering van de terbeschikkingstelling. De strafuitvoeringsrechtbank voert de terbeschikkingstelling uit conform de bepalingen in titel XIbis, hoofdstuk 1, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

Om uitvoering te kunnen geven aan dit artikel zal een samenwerkingsprotocol gesloten te worden met de Federale Staat. Dit artikel zal in werking treden na de inwerkingtreding van de beoogde samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 30 Punten 1 en 2 betreffen een louter materiële rechtzetting aan artikel 38, §2 wat betreft de lijst van jeugddelicten op waarvoor een uithandengeving mogelijk is.

Na nazicht blijkt dat in de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is na een voorafgaande gesloten sanctie na de legistische aanpassing in functie van het nieuwe seksueel strafrecht (Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nr. 1344/2, 3, amendement 4) nog steeds melding wordt gemaakt van de opgeheven artikelen 373 en 379 van het Strafwetboek. Dit wordt bijgevolg aangepast in functie van de nieuwe overeenkomstige bepalingen in het Strafwetboek.

Ook komen de seksuele misdrijven van verkrachting en verkrachting met verzwarende omstandigheden (417/11 tem 417/17 van het Strafwetboek) op basis van de huidige teksten zowel voor in de lijst van jeugddelicten voor een uithandengeving na een voorafgaandelijke gesloten begeleiding als sanctie als in de lijst van jeugddelicten voor een uithandengeving louter op basis van de kwalificatie van het gepleegd feit (artikel 38, §2, derde lid).

Gelet op de uitdrukkelijke keuze van de decreetgever in het wijzigingsdecreet van 15 juli 2022 om de mogelijkheid tot uithandengeving zonder een cumulatie met een gesloten sanctie uit te breiden naar alle levensdelicten (inclusief artikel 475 SW roofmoord) en alle vormen van verkrachting wordt deze technische vergissing rechtgezet. De artikelen 417/11 tot en met 417/17 van het Strafwetboek en de artikelen met betrekking tot de poging doodslag en moord worden weggelaten in de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor uithandengeving en waarvoor een cumul met gesloten sanctie als voorwaarde wordt gesteld. Deze worden toegevoegd aan de lijst van jeugddelicten waarvoor geen cumul met gesloten begeleiding nodig is.

Punt 3 betreft eveneens een louter materiële rechtzetting. Na de legistische aanpassing in functie van het nieuwe seksueel strafrecht (Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nr. 1344/2, 3, amendement 4) wordt in de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor de versnelde procedure tot uithandengeving bij recidive binnen de leeftijdscategorie van 16 tot 18 nog steeds melding gemaakt van de opgeheven artikelen 373, 375, 376 en 379 van het Strafwetboek. Dit wordt met voorgestelde wijziging vervangen door de door de nieuwe overeenkomstige bepalingen opgenomen in boek 2, titel VIII, hoofdstuk I/1, van het Strafwetboek.

Gelet op de intentie van de decreetgever om de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor de versnelde procedure tot uithandengeving bij recidive binnen de leeftijdscategorie van 16 tot 18 jaar af te stemmen op de basislijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor uithandengeving worden ook de poging doodslag en moord toegevoegd.

Artikel 31 bevat de toevoeging van een nieuw hoofdstuk 4/1 in functie van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Artikel 32 omschrijft de doelstellingen van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Artikel 33 bepaalt de minimale kernpartners die moeten instaan voor de organisatie van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Er worden een aantal organisaties specifiek bij naam genoemd zoals het agentschap Opgroeien, de sociale dienst Jeugdrechtbank, de gemeenschapsinstellingen, de lokale besturen, maar ook de HCA-diensten, de diensten die delictgerichte contextbegeleiding aanbieden en de CLB's en CAW's zijn kernpartner.

De kernpartners kunnen een minderjarige verdachte of delictpleger aanmelden bij de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie. De coördinator kan per ketenaanpak telkens verschillend zijn, bijvoorbeeld het lokaal bestuur, de gemeenschapsinstelling, het Agentschap Opgroeien, de HCA dienst, etc. afhankelijk van de modaliteit en de doelstelling van het casusoverleg. Bij aanmelding wordt rekening gehouden met een aantal criteria zoals het feit of de minderjarige reeds verschillende jeugddelicten heeft gepleegd in escalerende vorm, de aanwezigheid van problemen op meerdere levensdomeinen, maar ook het feit dat een intensief traject en intersectorale

infodeling en casusoverleg tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen en politionele en gerechtelijke actoren noodzakelijk is om een afgestemd traject met aanklampende regie op verschillende levensdomeinen te waarborgen.

Vervolgens volgt de voorbereiding van het casusoverleg. De kernpartners kunnen aangeven of een minderjarige gekend is binnen hun eigen organisatie, of er een traject lopende is en hoe dat verloopt. Op basis daarvan kunnen de kernpartners ook een eigen inschatting geven omtrent de haalbaarheid en de meerwaarde van een traject binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie.

Informatie die in het kader van de aanmelding en de voorbereiding wordt uitgewisseld, valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek. Op deze wijze wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 van het Strafwetboek uitgebreid, aangezien er op het ogenblik van een aanmelding en de voorbereiding nog geen effectief casusoverleg heeft plaatsgevonden. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- noodzakelijk om het casusoverleg praktisch mogelijk te maken: deze geheimhoudingsplicht wordt in die zin als een accessorium van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw. beschouwd. Zonder deze geheimhoudingsplicht kunnen aanmeldingen en de voorbereiding niet op een vertrouwelijke wijze gebeuren, waardoor organisaties niet tot aanmelding zouden kunnen overgaan.
- zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: deze regeling geldt enkel voor het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie. Voor andere vormen van casusoverleg kan in een andere regeling voorzien worden.
- marginale weerslag: aangezien de geheimhoudingsplicht als een accessorium kan worden beschouwd van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw., als een noodzaak om het eigenlijke casusoverleg praktisch mogelijk te maken, kan de weerslag als marginaal worden beschouwd. De bepaling heeft geen gevolgen voor andere vormen van casusoverleg.

Artikel 34 geeft de mogelijkheid aan om binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een casusoverleg te organiseren conform artikel 458 ter Sw. en regelt de mogelijke samenstelling van een casusoverleg. Artikel 458ter, §1 Sw. geeft een mogelijkheid waarbinnen het beroepsgeheim kan worden doorbroken, zonder dat er sprake is van een schending van het beroepsgeheim. Artikel 458ter, §2, stelt een bijzondere geheimhoudingsplicht in voor de tijdens het overleg vernomen geheimen. Dit biedt aan houders van het beroepsgeheim de garantie dat de geheimen die ze delen in het kader van een casusoverleg niet door niet-geheimplichtigen bekend gemaakt worden aan derden.

Naast de kernpartners worden als mogelijke deelnemers een aantal organisaties specifiek vermeld zoals de private voorzieningen jeugdhulp, centra voor geestelijke gezondheidszorg, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, de diensten en voorzieningen uit de geestelijke gezondheidszorg.

Gelet dat dit federale actoren zijn, kunnen politie, openbaar ministerie, jeugdrechtbank, jeugdadvocatuur en kinder- en jeugdpsychiatrie niet als verplichte kernpartner worden opgenomen bij een Vlaams decreet. We voegen deze wel toe aan de lijst van mogelijke deelnemers gelet dat deze actoren bij voorkeur ook worden betrokken.

Daarnaast kunnen andere organisaties deelnemen die omwille van een specifieke expertise in het kader van het casusoverleg. Dergelijke open bepaling is noodzakelijk omdat niet alle mogelijk relevante diensten op exhaustieve wijze kunnen worden opgesomd. Het is mogelijk dat bepaalde diensten op het eerste gezicht niet voor de hand liggend zijn, maar dat hen betrekken toch noodzakelijk kan zijn bij concrete casussen.

Deelname aan een casusoverleg is vrijwillig. Een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, bezorgt een gemotiveerd antwoord aan de coördinator. Deze verplichting geldt niet voor vrijwilligers.

Artikel 35. De personen en organisaties, die uitgenodigd zijn voor een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen zich op het casusoverleg laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde.

Deze vaste afgevaardigde kan bijvoorbeeld de leidinggevende van het betrokken lid van de organisatie, een directielid, een collega van het betrokken lid, ... zijn.

Dit artikel wil enerzijds een rechtsgrond bieden voor de gegevensoverdracht tussen de persoon die betrokken is op het cliëntsysteem, m.a.w. de daadwerkelijke geheimplichtige, en de vaste vertegenwoordiger die deelneemt aan het casusoverleg. Iedereen die buiten de relatie geheimplichtige en de cliënt staat (zoals dus bv. een leidinggevende, directielid, collega), is te beschouwen als een 'derde' aan wie – behoudens een aantal uitzonderingen - geen geheimen mogen worden bekendgemaakt. Door de invoering van dit artikel, wordt toegelaten dat de geheimplichtige gegevens die gedekt zijn door het beroepsgeheim kan delen met de vaste vertegenwoordiger van zijn organisatie die deelneemt aan het casusoverleg.

Op die wijze kan bijvoorbeeld een hulpverlener binnen een CAW geheimen delen met zijn teamverantwoordelijke, die aan het casusoverleg zou deelnemen.

Verder wordt bepaald dat deze vaste afgevaardigde onderworpen zal zijn aan dezelfde reglementering en contractuele voorwaarden als de verstrekker van de informatie, zijnde de toepasselijke bepalingen inzake gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim.

De rechtsgrond om terugkoppeling mogelijk te maken, is onder meer noodzakelijk indien een persoon, die rechtstreeks bij de minderjarige betrokken is, niet onderworpen is aan beroepsgeheim. De deelnemers aan het casusoverleg zijn immers tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Door deze rechtsgrond heeft de vaste vertegenwoordiger toch de mogelijkheid om terug te koppelen.

Zo zal bijvoorbeeld een leerkracht binnen een school doorgaans geen beroepsgeheim hebben, en kan die dus informatie doorgeven aan zijn leidinggevende, die deelneemt aan het casusoverleg. De leidinggevende is echter wel onderworpen aan een geheimhoudingsplicht wat betreft de gedeelde geheimen op het casusoverleg. Op basis van dit artikel, heeft de leidinggevende toch de mogelijkheid om terug te koppelen naar de leerkracht.

Als gevolg van deze mogelijkheid tot terugkoppeling naar een persoon die mogelijk niet onderworpen is aan een beroepsgeheim, is het noodzakelijk om de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, uit te breiden naar deze persoon waarmee de geheimen van het casusoverleg gedeeld worden. Dit leidt ertoe dat bijvoorbeeld de leerkracht in kwestie toch gehouden is tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de geheimen die zijn leidinggevende hem meedeelt na het casusoverleg.

Artikel 36. Dit artikel bakent de rol en het spreekrecht van de deelnemers af. Het is immers niet de bedoeling dat zomaar om het even welke informatie gedeeld wordt. Het beroepsgeheim kan maar doorbroken worden in functie van de finaliteit van het casusoverleg, met name het beschermen van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige en zijn gezin en van slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive via het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin.

Er kunnen bijgevolg geen geheimen worden gedeeld voor andere doeleinden. Bovendien moet de gedeelde informatie relevant en proportioneel zijn in functie van deze finaliteit.

Deelnemers aan het overleg bepalen zelf of en welke informatie ze, binnen de grenzen van het ontwerp van het decreet, delen. Er bestaat dus geen spreekplicht. De deelnemer maakt zelf de afweging of en welke informatie hij inbrengt.

Van het overleg kan een verslag worden opgemaakt dat door de coördinator wordt bijgehouden in een gezamenlijke dossieromgeving conform de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 37. Dit artikel bevestigt de toepasselijkheid van de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 Sw. De tweede paragraaf bevat een uitzondering om informatie te delen met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige mits consensus van alle deelnemers en de voorwaarden daartoe. Het feit dat er informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn gezin zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak en kunnen ze een overzicht krijgen op welke traject er lopende is. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn gezin hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

Het tweede lid bepaalt eenduidig dat een rapportageplicht van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een consulent van de sociale dienst kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg ketenaanpak, niet opnemen in zijn verslaggeving naar de jeugdrechter, indien hier geen consensus over bestaat. Dit biedt deelnemers de garantie dat zij vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het traject van de minderjarige en zijn gezin.

Artikel 38 voorziet in de toevoeging van een onderverdeling in hoofdstuk 5 van het decreet met betrekking tot gegevensverwerking:

- afdeling 1. Verwerking van persoonsgegevens door de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van dit decreet en het Agentschap Justitie en Handhaving

Via artikel 42 wordt voorzien in een afdeling 2. "Verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie".

Artikel 39, 40 en 41. We maken de brug tussen het decreet jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving door te voorzien in gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving.

Deze artikelen bevatten de noodzakelijke aanpassingen aan de bepalingen voor de verwerking van persoonsgegevens, door het agentschap Justitie en Handhaving toe te voegen aan de diensten die gegevens verwerken.

Het agentschap Justitie en Handhaving verwerkt persoonsgegevens van de minderjarige, zijn ouders, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken en, in voorkomend geval, de slachtoffers voor volgende doelstellingen:

- in het kader van de opdracht die hen bij dit decreet wordt toegekend inzake opvolging van de strafopvolging indien een verdachte of pleger van een jeugddelict de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt. De justitiehuisen kunnen dan instaan voor het toezicht op voorwaarden en ambulante reacties voor verdachten of delinquenten die als minderjarige een feit hebben gepleegd;
- het VCET staat in voor de aansluiting en de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
- tenslotte verwerkt het agentschap Justitie en Handhaving persoonsgegevens voor het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en de justitiehuisen is in die zin noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigen (jongvolwassenen).

Het agentschap Justitie en Handhaving is verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Voor het uitvoeren van hun opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en in het kader van de opdracht die hen bij dit decreet wordt toegekend inzake opvolging van voorwaarden en ambulante reacties, indien een verdachte of pleger van een jeugddelict de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan het agentschap Justitie en Handhaving volgende persoonsgegevens verwerken. We verwijzen hiervoor naar artikel 9 § 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand:

- 1° identificatiegegevens waaronder rijksregisternummer en contactgegevens;
- 2° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 3° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;
- 4° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;
- 5° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;
- 6° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;
- 7° gegevens betreffende de woonomstandigheden;
- 8° politionele en gerechtelijke gegevens;
- 9° gegevens betreffende de gezondheid;
- 10° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;
- 11° gegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken;
- 12° gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 13° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken
- 14° lokalisatiegegevens, in het geval van elektronische monitoring

De verwerking van persoonsgegevens door het agentschap Justitie en Handhaving gebeurt conform artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerking van de persoonsgegevens, kan ook de verwerking omvatten van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens vermeld in artikel 9, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming. Deze verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g) van de voormelde verordening.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de voormelde verordening met als doel de strafuitvoering op te volgen en hiervan het nodige bewijs te leveren aan de opdrachtgever of strafuitvoeringsrechtbank.

De persoonsgegevens die verwerkt worden door het agentschap Justitie en Handhaving worden bewaard in een elektronisch dossier en zijn beschikbaar en raadpleegbaar tot tien jaar na de laatste verwerking ervan.”.

Specifiek voor de controlefunctie inzake elektronische monitoring verwerkt het VCET volgende categorieën van persoonsgegevens:

- identificatiegegevens (rijksregisternummer, naam, adres van domicilie of verblijfplaats, telefoonnummer);
- persoonlijke kenmerken (leeftijd, geslacht, geboortedatum, geboorteplaats, burgerlijke staat, nationaliteit)
- woningkenmerken (adres waar de woning zich bevindt, aard van de woning in functie van technische inlichtingen over de bereikbaarheid)
- samenstelling van het gezin
- leefgewoonten (in functie van lokalisatie verplaatsingen)
- vrijetijdsbesteding en lidmaatschap van verenigingen en organisaties (in functie van lokalisatie op hobby's en verenigingsleven),
- gegevens over opleiding en vorming, beroep en betrekking (in functie van de lokalisatie van de betrokkenen op scholen, instellingen, universiteiten of vormingsinstanties, werkplaats, ...)
- lokalisatiegegevens in het geval van elektronische monitoring.

Artikel 42 voorziet in de toevoeging van een afdeling 2 in hoofdstuk 5 van het decreet met betrekking tot gegevensverwerking binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Art. 43. In het kader van de werking van een ketenaanpak jeugddelinquentie zullen er persoonsgegevens worden verwerkt. Dit artikel biedt onder meer een rechtsgrond voor de deelnemers aan casusoverleg om persoonsgegevens te mogen verwerken.

Paragraaf 1 bepaalt vooreerst de finaliteit van de verwerking van de persoonsgegevens, met name de realisatie van de doelstellingen van een ketenaanpak jeugddelinquentie, zoals bepaald in het met dit decreet nieuw ingevoegde artikel 41/1. Enkel voor zover het noodzakelijk is om deze te realiseren, kunnen persoonsgegevens worden verwerkt. Daarnaast worden in paragraaf 1 ook de types persoonsgegevens opgelijst, die binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie kunnen worden verwerkt, alsook de personen waarvan deze gegevens kunnen worden verwerkt. Deze kunnen in drie categorieën worden onderverdeeld:

- De minderjarige en zijn gezin die aangemeld worden;
- De relaties en contacten van de minderjarige. De sociale context en netwerk van de minderjarige kan een belangrijk onderdeel uitmaken van de bespreking en opvolging voor zover dit noodzakelijk is voor de doelstellingen van de ketenaanpak;

- Slachtoffers bijvoorbeeld in kader van een lopende herstelbemiddeling of herstelgericht groepsoverleg.

Vervolgens bepaalt paragraaf 1 ook de wijzen waarop de persoonsgegevens kunnen worden verwerkt.

Verder worden bijkomende voorwaarden gesteld aan het werken met die gezamenlijke dossieromgeving. Zo zal onder meer rekening moeten worden gehouden met de geheimhoudingsplicht die voortvloeit uit artikel 458ter Sw. Het opzetten van een dossieromgeving zal enkel mogelijk zijn indien die geheimhoudingsplicht kan worden nageleefd.

Tenslotte kan verwezen worden naar een aantal voorbeeldmaatregelen uit artikel 32 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming zoals de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens; het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid en integriteit, van de verwerkingssystemen te garanderen; het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;

Concreet is het de bedoeling zijn dat de lokale coördinator van een ketenaanpak zal voorzien in een gezamenlijke dossieromgeving. Deze zal hiervoor als verwerkingsverantwoordelijke optreden.

Paragraaf 2 bevat de rechtmatigheidsgronden van de verwerking van persoonsgegevens, met name:

- Artikel 6, eerste lid, e) van de AVG: de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang;
- Artikel 9, eerste lid, g) van de AVG: de verwerking is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang;
- Artikel 10 van de AVG: persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen mogen op grond van artikel 6, lid 1, alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden.

De doelstellingen van een ketenaanpak jeugddelinquentie en in het bijzonder de bescherming van de fysieke en psychische integriteit zowel van de minderjarige en zijn gezin als van slachtoffers of mogelijke toekomstige slachtoffers in de maatschappij, geven duidelijk aan dat het hier om een taak van algemeen belang, en zelfs zwaarwegend algemeen belang, gaat.

Paragraaf 3 bepaalt dat de lokale coördinator van een ketenaanpak zal voorzien in een gezamenlijke dossieromgeving en daarvoor verwerkingsverantwoordelijke is. Wel is elke deelnemende organisatie en de kernpartners die instaan voor de trajectwerking verantwoordelijk voor de inhoud die ze zelf ter beschikking stellen. Dit is te verantwoorden vanuit het feit dat elke organisatie vanuit haar eigen doelstellingen en werking handelt.

Paragraaf 4 bepaalt de bewaartermijn van de persoonsgegevens tot de leeftijd van 35 jaar. We enten ons hiermee op de bestaande bewaartermijn voor dossiers van gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort, de sociale dienst jeugdrechtbank en private voorzieningen jeugdhulp die reeds in diverse uitvoeringsbesluiten is vastgelegd. We hanteren vanuit deze logica dezelfde bewaartermijn voor dossiers binnen een ketenaanpak.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer oordeelde in zijn advies nr. 07/2014 dat een lange bewaartermijn voor dossiers jeugdhulp aanvaardbaar is gelet op het feit dat afgesloten dossiers informatie kunnen bevatten die relevant kan zijn met het oog op voortgezette hulpverlening of jeugdhulp die desgevallend later aan een jongere broer of zus (zie nummers 11 en volgende). Dezelfde redenering gaat op voor dossiers in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie die ook voor andere jongere leden van het gezin nog relevant kan zijn.

Een bewaartermijn tot de jongere de leeftijd van 35 jaar bereikt is ook noodzakelijk om gegevensdeling met en opvolging door het agentschap Justitie en Handhaving mogelijk te maken over de grens van de minderjarigheid heen.

Paragraaf 5 voorziet in de mogelijkheid om de dossiers te anonimiseren. In het kader van beleidsondersteuning of onderzoek is het interessant om te kunnen beschikken over bijvoorbeeld geaggregeerde en anonieme gegevens. Op die manier kunnen er bepaalde trends worden vastgesteld en opgevolgd, zonder dat hierbij kan worden achterhaald om welke individuele personen het gaat.

Paragraaf 6 verplicht de organisaties die deelnemen aan een casusoverleg om passende maatregelen te nemen met het oog op transparantie ten aanzien van de minderjarige en zijn gezin, zoals ook artikel 12 AVG vermeldt. Concreet zou dit er kunnen in bestaan dat de organisaties in hun privacyverklaring opnemen dat zij kunnen deelnemen aan de werking van een ketenaanpak jeugddelinquentie en dat zij bijgevolg gehouden zijn tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de informatie die uitgewisseld wordt op een casusoverleg, met dien verstande dat de terugkoppeling aan de minderjarige en zijn gezin op gepaste en op het casusoverleg afgesproken wijze zal gebeuren.

Artikel 44. Gelet dat met voorliggend ontwerp het artikel over terbeschikkingstelling wordt vervangen is de verwijzing naar de inwerkingtreding van het huidige artikel rond terbeschikkingstelling zonder voorwerp. De met artikel 29 van dit decreet voorziene mogelijkheid van terbeschikkingstelling zal in werking treden na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsprotocol tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

Artikel 45 bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit decreet op datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

De artikelen 5 en 29 treden in werking na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsprotocol tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Zuhal DEMIR